

118.

906

1855

Gesti = ma rahwa

K a l e n d e r

ehf

Láht = ramat

1855

aasta peäle párrast meie

Issanda Jeesuse Kristusse sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Tallinnas,

trükkitud Gresseli kirjadega.

Märkide selletaminne.

- Noor = ku. p. párrast.
 Essimenne werend. p. l. párrast lounat.
 Táis = ku. e. l. enne lounat.
 Wiinne werend. P. Pühha.

Von dem Ehtländischen Evangelisch-Lutherischen Consistorio wird hierdurch attestirt, daß in nachstehenden Gesetzbüchern zum reval-ehstnischen Kalender nichts wider die heilige Schrift und die symbolischen Bücher der Evangelisch-Lutherischen Kirche enthalten ist.

Reval-Dom, den 13. Julius 1854.

Gebhardt, Assessor Consist.

(L. S.) No. 666. Rud. Hörschelmann, Secr.

Der Druck dieses nur in den Ostseegouvernements abzusetzenden Kalenders wird unter der Bedingung gestattet, daß nach Beendigung desselben der Abgetheilten Censur in Dorpat die vorschriftsmäßige Anzahl Exemplare vorgestellt werde.

Dorpat, den 9. September 1854.

Abgetheilte Censor de la Croix.

(L. S.) No. 106.

- Párrast meie kallli Issanda Jesusse Kris-
 tusse sündimist on tänuawo aasta 1855
 Párrast mailma lomist 5804
 Párrast Tallinna üllesehitamist . . . 636
 Párrast Lutterusse õige usso ülle-
 wõtmist 338
 Párrast wanna katko 198
 Párrast sedda, kui wäggi Pranburgi láks 177
 Párrast sedda, kui Toompá põllend . 171
 Párrast sure nálja hakkatust . . . 160
 Párrast teist katko 145
 Párrast meie sure armolisse Keisri Herra
 NIKOLAI PAWLOWITSI
 sündimist 59
 Párrast sedda, kui ta hakkas wallitsema 30

Joulo = ja Wastla = páwa wahhel on:

6 náddalat 3 páwa.

Kristusse ümberleikamisest. Luk. 2, 21.
1 Jaup. **Neäri P.** Uita Jummal!

Jesüs pöggeneb Egiptusse male.	Matt. 2, 13.
2 Pühhap. P. p. Neäri	Selge
3 Esmasp. Enok	ilm
4 Teisip. Metusala	ja
5 Kesknäd. Simon	suur
6 Neljap. 3 Kuninga P.	● 10, 17' e.l.
7 Rede	Julianus
8 Jaup. Erart	fülm.

Jesüs 12 aastat wanna.	Luk. 2, 41.
9 Pühhap. 1 P. p. 3 K. P.	Lumme=
10 Esmasp. Paawli pääw	tuisko
11 Teisip. Ewraim	ja
12 Kesknäd. Rein	wahhel
13 Neljap. Hilarius	☽ 3, 18' e.l.
14 Rede	Robert
15 Jaup. Tirik	weike

Pulmad Kana = liinas. Joann. 2, 1.
16 Pühhap. **2 P. p. 3 K. P.** | fülm.

17 Esmasp. Tönnise pääw	Tuulsed
18 Teisip. Alfel	ilmad ja
19 Kesknäd. Sara	lumme
20 Neljap. Maab. Sebast.	tuisko.
21 Rede	Neto ☺ 5, 20' e.l.
22 Jaup. Madlena	

Wina = mäest. Matt. 20, 1.

23 Pühhap. 9 P. e. K. üll. P.	Kaunis
24 Esmasp. Timoteus	pakkane
25 Teisip. Paawli ümb.	fülm.
26 Kesknäd. Polikarpus	Külmad
27 Neljap. Krisostom	päwad
28 Rede	Karel
29 Jaup. Samuel	lumme: ☾ 4, 40' e.l.

Külwi = mehhest. Luk. 8, 4.

30 Pühhap. 8 P. e. K. üll. P.	saoga.
31 Esmasp. An	

12mal selle ku päwal tõuseb päike kello pool 9, ja lähheb loja kello pool 4. Päaw on pikk 7 tundi, ja ö 17 tundi.

1 Teisip.	Dirit	Pehme
2 Keßnäd.	Küünla pääw	
3 Neljap.	Hanna	külm,
4 Rede	Weronika	● 8, 26' p.l.
5 Laup.	Agata	wahhel

Pimmedast tee äres. Luf. 18, 31.

6 Pühhap.	Paasto P.	pilwsed
7 Esmasp.	Rikart	ja
8 Teisip.	Wastla pääw	
9 Keßnäd.	Tuhka pääw	tuulsed
10 Neljap.	Kolastika	ilmad.
11 Rede	Edo	● 7, 13' p. l.
12 Laup.	Eulalia	

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1.

13 Pühhap.	1 P. Paastus	
14 Esmasp.	Walentin	Kaunis
15 Teisip.	Waustina	lange
16 Keßnäd.	Walwe pääw	

17 Neljap.	Konstantia	külm.
18 Rede	Konfordia	Tuult
19 Laup.	Sim. Apost.	☉ 11, 47' p.l. ●

Kananea naesest. Matt. 15, 21.

20 Pühhap.	2 P. Paastus	ja
21 Esmasp.	Esaia	lummesaddo.
22 Teisip.	Peetri pääw	Selged
23 Keßnäd.	Mina	päwad
24 Neljap.	Maddise pääw	ja suurt
25 Rede	Wiktorius	külma.
26 Laup.	Nestor	Lumme:

Kristus aiab kurratid wälja. Luf. 11, 14.

27 Pühhap.	3 P. Paastus	☉ 3, 28' p.l.
28 Esmasp.	Justus	saddo.

16mal selle ku päwal tõuseb päike kello 7, lähheb loja kello 5. Pääw on 10, ö 14 tundi pikk.

1 Teisp.	Albinus	
2 Kesknaäd.	Medea	Ullati
3 Neljap.	Kadde	
4 Rede	Adiran	külmad
5 Laup.	Angelus	päwad.

5000 meest södetakse. Joann. 6, 1.

6 Pühhap.	4 P. Paastus	● 6, 24' e. l.
7 Esmasp.	Perpetua	Pilwsed
8 Teisp.	Siprian	ilmad,
9 Kesknaäd.	Pöri pääw	
10 Neljap.	Mikeus	
11 Rede	Konstantin	wahhel
12 Laup.	Krefor	lumme:

Jesus kiwwidega wiisatud. Joann. 8, 46.

13 Pühhap.	5 P. Paastus	● 1, 4' p. l.
14 Esmasp.	Safarius	saosed.
15 Teisp.	Matilde	Selle järrele
16 Kesknaäd.	Aleksander	tulnewad

17 Neljap.	Truta	pehmed
18 Rede	Kabriel	ilmad.
19 Laup.	Josep	Lumme:

Kristusse fiske = söitmisest. Matt. 21, 1.

20 Pühhap.	6 P. Paastus	saddo,
21 Esmasp.	Dent	☺ 4, 7' p. l.
22 Teisp.	Kawael	tuult
23 Kesknaäd.	Tiits	ja
24 Neljap.	Suur Neljap.	wihmased
25 Rede	Suur Rede. Paasto M. p.	
26 Laup.	Manuel	päwad.

Kristusse ülestõusmisest. Mark. 16, 1.

27 Pühhap.	Ülestõusm. P.	
28 Esmasp.	2 Pühha	☺ 11, 15' p. l.
29 Teisp.	3 Pühha	Heitlikud
30 Kesknaäd.	Udonius	ilmad.
31 Neljap.	Tetlaus	

9mal selle ku päwal tõuseb päike kello 6, läh-
heb loja kello 6. Pääw on 12, ja ö 12 tundi pikk.

1Kede	Karjalask. p.	Weike
2Laup.	Pauline	külm.
Kinnipandud uksest. Joann. 20, 19,		
3Pühhap.	1 P. p. üll. P.	Wihmased
4Esmasp.	Ambrosius	● 4, 43' p. l.
5Teisip.	Maksim	ja
6Keskäd.	Kõlestin	tunused
7Neljap.	Aron	päwad,
8Kede	Liborius	wahhel
9Laup.	Vogislaus	

Heast karjatsest. Joann. 10, 12.

10Pühhap.	2 P. p. üll. P.	lumme
11Esmasp.	Leo	tuisko
12Teisip.	Julius	● 7, 36' e. l.
13Keskäd.	Justinus	
14Neljap.	Künni pääw	ning õ
15Kede	Olimpia	külmad.
16Laup.	Karissus	Selle

Ürriksesse aia pärrast. Joann. 16, 16.

17Pühhap.	3 P. p. üll. P.	járrel
18Esmasp.	Walerian	tulleswad
19Teisip.	Simon	pehmed
20Keskäd.	Jakobina	⊙ 5, 42' e. l.
Ru-warjutaminne.		
21Neljap.	Adolarus	päwad.
22Kede	Kajus	
23Laup.	Jüri pääw	Heitlikud

Kristusse ärraminnemissest. Joann. 16, 5.

24Pühhap.	4 P. p. üll. P.	ja
25Esmasp.	Markuse p.	
26Teisip.	Etsekias	pilwsed
27Keskäd.	Anastasius	⊙ 4, 40' e. l.
28Neljap.	Witalis	
29Kede	Reimund	päwad.
30Laup.	Eraft	

12mal selle ku päwal tõuseb päike kello pool 5, ja lähheb loja kello pool 8. Pääw on pitt 15, ja õ 9 tundi.

Sigest pallumisest. Joann. 16, 23.

1 Pühhap.	5 P. p. üll. P.	Wolbri p.
2 Esmasp.	Sigismund	Willud ja
3 Teisip.	† Leidminne	umbfed
4 Keisnäd.	Tio	● 3, 52' e. l.
5 Neljap.	Taewa minn. p.	pāwad,
	(Suur † pāaw)	
6 Rede	Susanna	
7 Laup.	Ulrika	wahhel

Rõmustajast Waimust. Joann. 15, 26.

8 Pühhap.	6 P. p. üll. P.	jälle
9 Esmasp.	Niggulas	tuult.
10 Teisip.	Kordian	
11 Keisnäd.	Pankratius	Heitlik
12 Neljap.	Henriette	☉ 1, 41' e. l.
13 Rede	Serwatus	ilm.
14 Laup.	Kristjaan	

Pühhaft Waimust. Joann. 14, 23.

15 Pühhap.	Nelli Pühhi	
16 Esmasp.	2 Pühha	Kännad

17 Teisip.	Anton	sojad
18 Keisnäd.	Erik	pāwad.
19 Neljap.	Aggāus	☉ 4, 27' p. l.
20 Rede	Pil	
21 Laup.	Pontufine	Wihma.

Jesús ja Nikodemus. Joann. 3, 1.

22 Pühhap.	3 aino Jum. P.	
23 Esmasp.	Tesiderius	Jkka
24 Teisip.	Ester	weel
25 Keisnäd.	Urbanus	lāhhewad
26 Neljap.	Eduard	☉ 9, 27' e. l.
27 Rede	Peet	ilmad
28 Laup.	Willem	sojemaks.

Rikkast mehhest. Luf. 16, 19.

29 Pühhap.	1 P. p. 3 a. J. P.	
30 Esmasp.	Wikand	
31 Teisip.	Petronella	Tuult.

Smal selle ku pāwal tõuseb päike kello pool 4, ja lāhheb loja kello pool 9. Pāaw on pitt 17, agga õ 7 tundi.

1 Keskäd.	Kotskal	Mürrista:
2 Neljap.	Martellus	● 4, 8' p. l.
3 Rede	Rasmus	mised.
4 Laup.	Tarius	Umbfed

Sureft õhto sõmaiaft. Luf. 14, 16.

5 Pühhap.	2 P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
6 Esmasp.	Artemius	
7 Teisp.	Lukretia	Kännad
8 Keskäd.	Medardus	sojad
9 Neljap.	Pertram	päwad.
10 Rede	Witkem pääw	● 6, 31' p. l.
11 Laup.	Parnabas	

Kaddunud lambast. Luf. 15, 1.

12 Pühhap.	3 P. p. 3 a. J. P.	Mürrista:
13 Esmasp.	Tobias	mised,
14 Teisp.	Walerius	rahhe ja
15 Keskäd.	Widi pääw	wihma:
16 Neljap.	Justina	saoga.

17 Rede	Nikander	Heitlikud
18 Laup.	Homerus	☉ 0, 53' e. l.

Dlge armolissed. Luf. 6, 36.

19 Pühhap.	4 P. p. 3 a. J. P.	
20 Esmasp.	Wlorentin	ja
21 Teisp.	Nael	tuulsed
22 Keskäd.	Karolina	ilmad.
23 Neljap.	Pastius	
24 Rede	Jani pääw	☉ 3, 7' p. l.
25 Laup.	Webronia	Illusad

Rohkest kallagagist. Luf. 5, 1.

26 Pühhap.	5 P. p. 3 a. J. P.	sojad
27 Esmasp.	Ladislaus	päwad.
28 Teisp.	Josua	
29 Keskäd.	Peetr. Pawl. p.	
30 Neljap.	Lilla	

9mal selle ku päwal tõuseb päike 3 werendit pärrast kello 2, ja lähheb loja üks werend pärrast kello 9. Pääw on pikk 18 ja üks pool tundi, agga õ 5 ja üks pool tundi.

1 Rede	Teobald	Beel
2 Laup.	Heina Mar. p.	● 5, 41' e. l.

Bariferide õigusfest. Matt. 5, 20.

3 Pühhap.	6 P. p. 3 a. J. P.	tulleswad
4 Esmasp.	Ulrik	sojad
5 Teisip.	Anselm	pawad,
6 Kesknäd.	Hektor	wahhel
7 Neljap.	Demetrius	mürri:
8 Rede	Kilian	tami:
9 Laup.	Kirillus	sed

4000 meest sõdetakse. Mark. 8, 1.

10 Pühhap.	7 P. p. 3 a. J. P.	
	7 Wenda	● 9, 29' e. l.
11 Esmasp.	Eleonora	wihma:
12 Teisip.	Hindrik	saoga.
13 Kesknäd.	Marreta pääw	
14 Neljap.	Ponawent	Umbfed
15 Rede	Apost. iagg.	ja
16 Laup.	August	uddused

Walle prohwetidest. Matt. 7, 15.

17 Pühhap.	8 P. p. 3 a. J. P.	☉ 7, 59' e. l.
18 Esmasp.	Rosina	pawad.
19 Teisip.	Wridrika	Willud
20 Kesknäd.	Elias	ilmad.
21 Neljap.	Taniel	
22 Rede	Maria Mad.	Kännad
23 Laup.	Dskar	☾ 11, 0' p. l.

Üllekohtusfest maia = piddajast. Luk. 16, 1.

24 Pühhap.	9 P. p. 3 a. J. P.	sojad
25 Esmasp.	Jakobi pääw	pawad.
26 Teisip.	Anno	
27 Kesknäd.	Marta	Wihma.
28 Neljap.	Plato	Wägga
29 Rede	Olowi pääw	sojad
30 Laup.	Abdon	pawad.

Jerusalemma ärrarikmisfest. Luk. 19, 41.

31 Pühhap.	10 P. p. 3 a. J. P.	● 8, 31' p. l.
------------	---------------------	----------------

12mal selle ku päwal tõuseb päike kello pool 4, ja lähheb loja kello pool 9. Pääw on pikk 17, agga ö 7 tundi.

1 Esmasp.	Peetri wang.	Mürrista:
2 Teisp.	Hannibal	minne ja
3 Keisnäd.	Cleasar	wihma.
4 Neljap.	Tominius	Kännad
5 Kede	Oswald	sojad
6 Laup.	Eugenius	päwad.

Bariserist ja tõlnerist. Luf. 18, 9.

7 Pühhap.	11 P.p. 3a. J. P.	Jkka weel
8 Esmasp.	Kerhard	10, 13' p. l.
9 Teisp.	Romanus	sojad
10 Keisnäd.	Lauritse pääw	päwad.
11 Neljap.	Herm	
12 Kede	Klara	
13 Laup.	Ello	

Kurdist ja keletumast. Mark. 7, 31.

14 Pühhap.	12 P.p. 3a. J. P.	Wihma.
15 Esmasp.	Muffi Mar. p.	☺ 3, 0' p. l.
16 Teisp.	Isaak	

17 Keisnäd.	Wilibald	Heitlikud,
18 Neljap.	Leno	agga
19 Kede	Sebald	
20 Laup.	Párnard	kaunid

Preestrist ja lewitist. Luf. 10, 23.

21 Pühhap.	13 P.p. 3a. J. P.	
22 Esmasp.	Wilibert	☾ 10, 3' e. l.
23 Teisp.	Sakeus	sojad
24 Keisnäd.	Bertli pääw	ilmad.
25 Neljap.	Ludwig	
26 Kede	Jrenäus	
27 Laup.	Kebhard	Niiske

Kümnest piddalt = többisest. Luf. 17, 11.

28 Pühhap.	14 P.p. 3a. J. P.	ja uddune
29 Esmasp.	Joann. huff.	ilm.
30 Teisp.	Benjamin	☉ 0, 31' p. l.
31 Keisnäd.	Rebekka	

14mal selle ku päwal tõuseb päike 3 werendit pärrast kello 4, ja lähheb loja üks werend pärrast kello 7. Pääw on pikk 14 ja üks pool, agga 9 ja üks pool tundi.

1 Neljap.	Ekidius	Umbfed
2 Rede	Lisa	ja willud
3 Laup.	Reinard	pawad,

Mammonast. Matt. 6, 24.

4 Pühhap.	15 P.p.3a.3.P.	wahhel
5 Esmasp.	Moses	
6 Teisip.	Magnus	wihma
7 Kestnäd.	Regina	8, 40' e.l.
8 Neljap.	Mar. sündmin.	ja
9 Rede	Pruno	tuult.
10 Laup.	Sostenes	

Maini-liina furnust. Luf. 7, 11.

11 Pühhap.	16 P.p.3a.3.P. Põri p.	
12 Esmasp.	Sirus	
13 Teisip.	Amatus	11, 4' p.l.
14 Kestnäd.	† üllendaminne	Heitlikud
15 Neljap.	Nikodemus	pawad.
16 Rede	Leontina	

17 Laup.	Josepina	Willud
----------	----------	--------

Wee-tõbbisest. Luf. 14, 1.

18 Pühhap.	17 P.p.3a.3.P.	pawad,
19 Esmasp.	Werner	parrast
20 Teisip.	Wausta	head
21 Kestnäd.	Mattense p.	0, 43' e.l.
22 Neljap.	Morits	ilmad.
23 Rede	Osea	
24 Laup.	Joann. sam.	Wihma,

Suremast käsust. Matt. 22, 34.

25 Pühhap.	18 P.p.3a.3.P.	
26 Esmasp.	Harald	tuulfed
27 Teisip.	Adolw	ja
28 Kestnäd.	Wentzel	pahhad
29 Neljap.	Mihkli pääw	5, 3' e.l.
30 Rede	Hironimus	ilmad.

11mal selle ku päwal tõuseb päike kello 6, ja lähheb loja kello 6. Pääw on pikk 12, ja ö ka 12 tundi.

1 Laup. | Wolmar

Alwatud innimessest. Matt. 9, 1.

2 Pühhap. | 19 P.p. 3a. J. P. | Leifuse P.

3 Esmasp. | Jarius | Willud

4 Teisip. | Prants | ilmad,

5 Kesknaäd. | Wides | wahhel

6 Neljap. | Luisa | D 5, 17' p. l.

7 Kede | Malo | saab

8 Laup. | Tomasia | wihma

Pulma rüdest. Matt. 22, 1.

9 Pühhap. | 20 P.p. 3a. J. P. | ja

10 Esmasp. | Mai | tuult.

11 Teisip. | Purkard

12 Kesknaäd. | Walwriid | Uddune

13 Neljap. | Teresia | ☉ 9, 6' e. l.

14 Kede | Kalikstus | ilm.

15 Laup. | Heddo | Wihmased

Kunningamehhe poiaft. Joann. 4, 47.

16 Pühhap. | 21 P.p. 3a. J. P. | ja

17 Esmasp. | Leonhard | külmad

18 Teisip. | Rufase pääw | päwad.

19 Kesknaäd. | Eutius

20 Neljap. | Welisius | ☾ 6, 56' p. l.

21 Kede | Ursel | Kanget

22 Laup. | Kel

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23.

23 Pühhap. | 22 P.p. 3a. J. P. |

Lutterusse õige usso ülesw. P.

24 Esmasp. | Salome | tuult.

25 Teisip. | Krispin

26 Kesknaäd. | Umandus | Heitlikud

27 Neljap. | Kapitoliin | päwad.

28 Kede | Simon Judas | ☉ 9, 10' p. l.

29 Laup. | Engelbreht | Saab lund

Kohu-rahhaft. Matt. 22, 15.

30 Pühhap. | 23 P.p. 3a. J. P. | ja

31 Esmasp. | Wolfgang | wihma.

16mal selle ku päwal tõuseb päike kello pool 8, ja lähheb loja kello pool 6. Pääw on pilt 9, d 15 tundi.

1 Teisip.	Pühhadepäaw	Weike
2 Keßnäd.	Singede päaw	külm ja
3 Neljap.	Kottlieb	lumme:
4 Rede	Ot	saddo.
5 Laup.	Plandina	☉ 0, 54' e. l.

Sairi tütreft. Matt. 9, 18.

6 Pühhap.	24 P.p.3.a.J.P.	Umbne
7 Esmasp.	Valter	ja
8 Teisip.	Klaas	pahha
9 Keßnäd.	Joobst	ilm.
10 Neljap.	Martin Lutter	
11 Rede	Martin Piisk.	☉ 9, 30' p. l.
12 Laup.	Jonas	Tuulsed ja

Hirmsast ärrakautamisse = tööst. Matt. 24, 15.

13 Pühhap.	25 P.p.3.a.J.P.	wihmased
14 Esmasp.	Predrik	pawad.
15 Teisip.	Leopold	
16 Keßnäd.	Ottomar	Parras

17 Neljap.	Alweus	külm
18 Rede	Esa	ilm.
19 Laup.	Liisbet	☉ 3, 49' p. l.

Wiimseft Kohtust. Matt. 25, 31.

20 Pühhap. **26 P.p.3.a.J.P.**
Surnute mälestusse Pühha

21 Esmasp.	Mar. ohwerd.	Heitlikud
22 Teisip.	Sesilia	pawad.
23 Keßnäd.	Klement	
24 Neljap.	Josias	Tuult,
25 Rede	Kadrina päaw	wihma
26 Laup.	Konrad	ja

Kristusse fissse = sõitmisest. Matt. 21, 1.

27 Pühhap.	1 Krist. tull. P.	☉ 11, 57' e. l.
28 Esmasp.	Künter	lumme:
29 Teisip.	Ewert	tuisko.
30 Keßnäd.	Andresse p.	

9mal selle ku päwal tõuseb päike kello pool 9, ja lähheb loja kello pool 4. Päaw on pikk 7, õ 17 tundi.

1 Neljap.	Arend	Umbfed
2 Kede	Kandidus	ja külmad
3 Laup.	Tala	päwad.

Tähhed enne wimist päwa. Luk. 21, 25.

4 Pühhap.	2 Kr. tull. P.	8, 36' e. l.
5 Esmasp.	Sabina	Weike
6 Teisip.	Riggola pääw	külm
7 Keskäd.	Antonie	lumme:
8 Neljap.	Mar. sam.	saoga.
9 Kede	Juhkum	
10 Laup.	Pühhem pääw	

Joannes wangi = tornis. Matt. 11, 2.

11 Pühhap.	3 Krist. tull. P.	10, 18' p. l.
12 Esmasp.	Ottilia	Kaunis
13 Teisip.	Eutia	kange
14 Keskäd.	Nikastus	külm
15 Neljap.	Johanna	ja
16 Kede	Albina	lumme:
17 Laup.	Ignatius	tuisko.

Joannese tunnistusfest. Joann. 1, 19.

18 Pühhap.	4 Krist. tull. P.	1, 43' p. l.
19 Esmasp.	Lot	Selge
20 Teisip.	Abraam	
21 Keskäd.	Toma pääw	
22 Neljap.	Peata	taewas
23 Kede	Tagobert	
24 Laup.	Adam, Ewa	ja

Kristusse Sündimisfest. Luk. 2, 1.

25 Pühhap.	Joulo	
26 Esmasp.	2 Pühha	külmad
27 Teisip.	3 Pühha	10, 56' e. l.
28 Keskäd.	Süta Laste p.	päwad.
29 Neljap.	Noa	Lummesaddo
30 Kede	Tawet	ja
31 Laup.	Silwester	tuult.

10mal selle ku päwal tõuseb päike üks werend pärrast kello 9, ja lähheb loja 3 werendit pärrast kello 2. Pääw on pitk 5 ja üks pool tundi, ö 18 ja üks pool tundi.

Nästa muutmissed.

Kerwade hakkab 9. Paasto-ku päwal, kello 4, 52 minuti e. l. Siis on pääw ja ö ühe pitkused.

Sui hakkab 10. Jani-ku päwal, kello 1, 34 minuti e. l. Siis on meil feigepitkem pääw.

Süggise hakkab 11. Mihkli-ku päwal, kello 3, 44 min. p. l. Siis on jälle pääw ja ö ühe pitkused.

Salwe hakkab 10. Joulo-ku päwal, kello 9, 17 minuti e. l. Siis on meil feigelühhem pääw.

Päwa- ja Ku-warjutamissed.

Sel aastal warjutakse Päike kaksford ja Ku ka kaksford; agga neist warjutamistest on meie maal üksi se esimenne Ku-warjutamine nähtaw.

Esimenne on üks meie maal nähtaw Ku-warjutamine 20. Aprili ehk Jüri-ku päwal. Tallinnas on temma hakkatus kello 3, 53 minuti hommikul.

Teine on üks meie maal näggemata Päikese-warjutamine 4. Eehhe-ku päwal kello 3 homm.

Kolmas on üks meie maal näggemata täis Ku-warjutamine 13. Wina-ku päwal kello 7 homm.

Neljas on üks meie maal näggemata Päikese-warjutamine 28. Wina-ku päwal kello 9 p. l.

Wennema Ülemawallitseja sugguselts.

Nikolaise esimenne, Keiser ja feige Wenerigi wallitseja, ka Sleswik-Holsteini wallitseja Würst, on sündinud 1796, Jani-ku 25. päwal.

Aleksandra Weodorowna, Keisri praua, Preisi Printsess; sündinud 1798, Heina-ku 1. p.

Aleksander Nikolajewits, Rigi pärria, Tsesarewits ja Suurwürst; on sündinud 1818, Jüri-ku 17. päwal. Temma Praua on:

Maria Aleksandrowna, Tsesarewna, Hessene Printsess; sündinud 1824, Heina-ku 27. p.

Nende lapsed:

Nikolai Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1843, Mihkli-ku 8. päwal.

Aleksander Aleksandrowits, Suurwürost; sündinud 1845, Künla-ku 26. päwal.

Wladimir Aleksandrowits, Suurwürost; sündinud 1847, Jüri-ku 10. päwal.

Aleksei Aleksandrowits, Suurwürost; on sündinud 1850, Meeri-ku 2. päwal.

Maria Aleksandrowna, Suurwürosti Printses; on sündinud 1853, Wina-ku 5. päwal.

Konstantin Nikolajewits, Suurwürost; on sündinud 1827, Mihkli-ku 9. päwal, ja temma Praua on:

Aleksandra Jofepowna, Saksen-Altenburgi Printses; on sündinud 1830, Jani-ku 26. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Konstantinowits, Suurwürost; on sündinud 1850, Künla-ku 2. päwal.

Olga Konstantinowna, Suurwürosti Printses; on sündinud 1851, Leikuse-ku 22. päwal.

Wera Konstantinowna, Suurwürosti Printses; on sündinud 1854, Künla-ku 4. päwal.

Nikolai Nikolajewits, Suurwürost; on sündinud 1831, Heina-ku 27. päwal.

Mikael Nikolajewits, Suurwürost; on sündinud 1832, Wina-ku 13. päwal.

Helena Pawlowna, Wirtembergi Printses; on sündinud 1806, Soulo-ku 28. päwal.

Maria Nikolajewna, Suurwürosti Printses; on sündinud 1819, Leikuse-ku 6. päwal. Laulatub õnisa Keiserliku Printsi Maksimilian Leugtenbergi prauaks.

Nende lapsed:

Nikolai Maksimilianowits, Prints; sündinud 1843, Heina-ku 23. päwal.

Eugen Maksimilianowits, Prints; sündinud 1847, Meeri-ku 27. päwal.

Sergei Maksimilianowits, Prints; sündinud 1849, Soulo-ku 8. päwal.

Georg Maksimilianowits, Prints; sündinud 1852, Künla-ku 17. päwal.

Maria Maksimilianowna, Printses; sündinud 1844, Wina-ku 4. päwal.

Eugenia Maksimilianowna, Printsess;
sündinud 1845, Jaasto-ku 20. päwal.

Olga Nikolajewna, Suurwürsti Printsess;
on sündinud 1822, Leikusse-ku 30. päwal.
Pulatud Wirtembergi Rigi pärria Karel
Wriidrik Aleksandri prauaks.

Katarina Michailowna, Suurwürsti Printsess;
on sündinud 1827 Leikusse-ku 16. päwal.
Pulatud Mecklenburg-Strelitsi-ma kuningliko
Printsi Georg August Ernst Adolw
Karel Ludwigi prauaks.

Maria Pawlowna, Suurwürsti Printsess,
Keisri õde, on sündinud 1786 Kuuula-ku 4.
päwal. Pulatud Weimari- ja Eisenaki-ma
wallitseja Karel Wriidriko prauaks.

Anna Pawlowna, Suurwürsti Printsess,
Keisri õde; on sündinud 1795 Meeri-ku 7. p.
Pulatud Hollandi-ma Kuninga Wilhelmi II.
prauaks.

Kronopühhad, mis ue kirriko seadusse jär-
rele ka Ma kirrikutes tullemad piddada:

1. Jürri-ku 17mal päwal. Tsesarewitsi Sure-
würsti Aleksander Nikolajewitsi,
wennerigi aujärje pärris pärria, sündimisse
päaw.
2. Jürri-ku 23mal päwal. Meie sure Keisri Praua
Aleksandra Weodorowna nimme
päaw.
3. Jani-ku 25mal päwal. Meie sure Keisri ja
keige Wennerigi Wallitseja Nikolai Paw-
lowitsi sündimisse päaw.
4. Heina-ku 1. päwal. Meie sure Keisri Praua
Aleksandra Weodorowna sündimisse
päaw.
5. Leikusse-ku 22mal päwal. Meie sure Keisri
Herra ja Temma Abbikasa kronimisse päaw.
6. Leikusse-ku 30mal päwal. Wennerigi aujärje
pärris pärria, Suurwürsti Aleksander
Nikolajewitsi nimme päaw.
7. Talwe-ku 20mal päwal. Meie sure Keisri
Nikolai Pawlowitsi wallitsusse hak-
katusse päaw.

8. Soulo = ku 6mal pāwal. Sesamma meie sure
Keisri nimme pāam.

Needsinnatsed Kronopühhad petakse nenda kui
Paasto jutluse pāwad.

Hooste-, weiste- ja kauba-ladad.

1. Cesti = ma Rubbermangus.

Tallinnas: 1) Jani = ku 20maast pāwast ku otsani.
2) Mihkli = ku 26mal, 27mal ja 28mal pāwal.

Rakwerre-liinnas: 1) Neäri = ku 27mal ja 28mal p.
2) Jani = ku 16mal ja 17mal p. 3) Mihkli
pāwal.

Paide-liinnas: 1) Kuünla = ku 3mal pāwal. 2) Jani =
ku 25mal pāwal. 3) Mihkli = ku 10mal ja
11mal pāwal. 4) Talwe = ku 8mal ja 9mal
pāwal.

Haapsalo = liinnas: 1) Neäri = ku 10mal ja 11mal
pāwal. 2) Mihkli = ku 14mal ja 15mal pāwal.

Valdiske-liinnas: 1) 2sel ja 3mal Kuünla = ku pā-
wal. 2) Mihkli = ku 21mal ja 22mal pāwal.

Pihhola = liinnas: 1) Esmaspāwal enne Wastla
pāwa. 2) Mihkli = ku 24mal pāwal.

Raplas: 1) esimesesl redel pārrast Mihkli pāwa.
2) kolmandamal redel pārrast Neäri pāwa.

Reblastes: 1) Mihkli = pāwal ja faks pāwa se järrele.
2) Neäri = ku 23mal ja 24mal pāwal.

Merjama firriko jures: kolmandamal Kristusse
tullemisse Pühhal.

Orfital: Neäri = ku 7mal ja 8mal pāwal.

Kollowerres: Neäri = ku 17mal ja 18mal pāwal,
ja Wina = ku 4mal ja 5mal pāwal.

Tõhwiis: Mihkli = ku 24mal ja 25mal pāwal.

Keila firriko jures: Mihkli p. ja faks pāwa se järrele.

Tõelehtmes: nāddal pārrast Mihkli pāwa.

Rubbermango kohto fāssu järrele ei olle lub-
ba, ei laupāwal egga pühapāwal lata
pidada, waid, kui nenda juhtub, peab sedda
teise nāddala esimesesl argipāwal petama.

2. Pihwlandi = ma Rubbermangus.

Tarto-liinnas: 1) Kolme kunninga suur Saksa laat.

2) Peetri: 3) Maria sündimisse = ning 4)
Mihkli = pāwal.

Perno=liinās: 1) 3 nädalat pärast Jani=päwa üks suur Saksa laat. 2) Esmaspäaw ning Teispäaw enne Mihkli=päwa. 3) Esmaspäaw ning Teispäaw pärast 3mat Kristusse tullemisse pühha.

Willandi=liinās: 1) Kuunla=ku 2sel päwal üks suur Saksa laat, 8 päwa. 2) Jani päwal, 3 päwa, ning 3) 24mal Mihkli=ku päwal.

Kurresare=liinās: 1) 6mal Kuunla=ku päwal. 2) Mihkli=ku 15mal, 16mal ja 17mal päwal.

Werro=liinās: 1) Jani päwal. 2) 24mal Mihkli=ku päwal. 3) üks suur Saksa laat, mis 8 päwa petakse 22sest Kuunla=ku päwast. 4) 10mal Talwe=ku päwal.

Walka=liinās: 1) 12mal Jani=ku päwal. 2) 10mal Leikusse=ku ja 3) 29mal Mihkli=ku päwal.

Rastnas: 8mal ja 9mal Mihkli=ku päwal.

Audrus: 1) 17mal ja 18mal Mihkli=ku päwal. 2) Nede pärast Wastla päwa.

Põltsama=moisas: 17mal Mihkli=ku päwal.

Lustiwerre=moisas: 15mal Wina=ku päwal.

Põrawerre=moisas: 13mal Mihkli=ku päwal.

Raanso=moisas: 30mal Leikusse=ku päwal.

Korti=moisas, liggi Walka=liina: 15mal Mihkli=ku päwal.

Rappina=moisas: 4mal ja 5mal Mihkli=ku päwal.

Weski=moisas, Kambia kihelkonnas: 15mal Wina=ku päwal.

Idre=moisas, Helme kihelkonnas: 10mal ja 11mal Mihkli=ku päwal.

Helme=moisas: 15mal Leikusse=ku päwal.

Tarwaste=moisas: 29mal Jani=ku päwal.

Wendro=moisas: 20mal ja 21mal Mihkli=ku päwal.

Ue aasta andsid meile,
 kes Sa tänna ning ka eile
 ollid, jaäd ka iggawest
 meie Peästja Jeesus Krist!

Luggemissed.

1. Püssi-Rohhi.

Teises tähtramatus, mis selle aasta sees ka Tallinna linnas on trükkitud, on esimesenne luggemisse tük trükkimisse kunstist, ja on seal sees raagitud, et 400 aasta ees ilmus teige essite se tarfus Saksamaal, et 1455 olli esimesenne suur Paddina ehk Roma keele pibel walmis trükkitud sanud.

Sellesinnatse tähtramato esimesenne luggeminne olgo siis ka ühhest kunstist ehk tarkusselt, mis 500 aasta eest teige essiteks Saksamaal ilmus, et 1355 olli püssirohho wäggi jubba tutawaks sanud.

Rutenberg olli esimesenne trükkimeister, Warts olli esimesenne püssirohho teggi.

Nenda kui trükkimisse läbbi on palju kallid ramatuid rahwa kätte sanud, nende õnnistusses, nenda on ka mitto pahha ramatut trükkimisse läbbi ülle mailma jooksnud, innimeste õnnetusses.

Ja nisammoti kui püssirohhi on mitme tõ ja tallitamisse jures rahwa kassuks ülesleitud, siis on se ka mõnne mu asja polest innimeste kahjaks olnud.

Wata sinna, luggija, nüüd ette, et sa trükkimisse wilja agga hea asja pole prugid, ja püssirohho terrakesi agga moistlikko tarwidusse peale.

Kui hunt hakkab so lambatallekessi ehk hebbosse-warso kiskuma, siis ei wõi sa sedda pahha loma mitte sabbapiddi kinniwõtta, sest temma neljajalgne

loom on kermeminne joofisma, kui sinna kahhe-
jalgne tedda kiini püüdma.

Agga sinna aina temmale püssirohho laeng
kassuka sisse, ja peastad sega omma karjalomad
hirmsast surmast; ja tenid pealegi weel wõõlmõl-
dri herra käest kaks rubla hõbbe wanna metsa
eest, ja üks rubla halli poia eest.

Agga siiski wata omma püssirohho prufimias-
jures ka ette, et sa mitte aareto rohto ei panne
püssiraua sisse, ja et mitte wahhest paio wassikas
irmitelledes omma pead taggasi ei wana, egga sind
naera, ja sinna isse sest liiglaengo pörrotamisest
põsse wasto hopi ei saa, et so werrine pea tagga-
pole mahhakukkub. Sesamma rohhoenne on pealt
nähha kül kui ei middagi, agga temma seestpidine
wäggi on suur ja hirmus.

Sedda hirmsat wägge sai ka se mees —
Warts — tunda, kes püssirohho 500 aasta eest
koggematta ülesleidis.

Temma olli ommal elloaial ka nattokestse
tohtriametit piddanud, ja teggi keiksuggust rohto
haigetele walmis, nago apteekrid liinäs tewad.
Ta tampis, ja seggas, ja ketis, ja — mõtles.

Sest ilma mõtlematta innimenne on kui se loom,
mis Pernomehhed kutsuwad „Weis“, ja Willandi
rahwas „Tobras“.

Mehhekenne olli siis ka ford kollast weewlit,
ja walget salpetrit ning muste süssi kofkotam-
pinud ühhe wassmõrsri sees, ja et taal muud tegge-
mist jälle wahhele tulli, jättis esimesse töö seisma,
panni kiwi mõrsri peale, ja tallitas, künal ka,
omma apteeki kõgis.

Koggematta mõrsrist mõdaminnes kukkus
küündla otsast nattoke põllewat tahti wassmõrsri
sisse, kus se seggatud must rohhi sees. Korraga:
Praught, üks mürrin, nago laggi üllewalt
mahhatulleks, kiwi wasto lagge, tubba täis tuld.

Wartsikenne kukkus esimesest ehmatusest
otsago poolturnud mahha, seäni kui aega möda
jälle omma wiis meelt kätte sai, ja maast wõis
ülestõusta.

Nüüd olli temmal pärrast sedda suurt ehma-
tust jälle suur süddame rõõm, et ta jälle ühhe ue
asja olli ülesleidnud, kennest enne ükski seal maal
ei teadnud egga tuännud.

Ta hakkas iggamodi sedda uut rohto katsuma, aias sedda ühhe õne raudtorro sisse, kel püssoke auk taggaotsas: etteotsa surrus proppi takkudest kiini, sütas kaugelt weewilõngaga püssirohho põllema: jälle suur praught, prop läks wästo seinä paukudes.

Jubba nüüd olli essimenne hakkatus kâ, et pârâst targad mehhed hakkasid püssa, ja pistolid (lühikesi püssikesi), ja suri tükka teggema; ja siis sai sõaasjale teine näggo, ei ennam raudkubbarad egga rasked raudrided ei mõdunud püssi kuli wästo, keif sõa ja lahgingi asji sai teise korra peale seatud.

Agga meie prügime sedda rohto kâ ühhe tarwilisse asja ja ammeti peale.

Kui sa küt olled, siis lassed — kui lubbatud aeg ja koht on — pü ehk pardi, tedre ehk mõttusse, jannekse ehk hundi mahha, ja tenid ennesele hinda sola ehk leiwa ostmisse tarwis.

Kui sa mõistad, siis wõid ka mõisaherra põllo pealt suri kimwa püssirohhoga lõhki aiada, muudkui pead etteawatama, et sa mitte ommast

käest seal jures ilma ei jä, nago Ollustwere mõisas waene mees! — Püssirohho tallitamisse jures wõtta „filmad hammaste wahhele“, nago Wenne kele mõistofanna ütleb: se on, wata terrawaste ette, et mitte rahhapüüdmissse jures sa omma rahho ei kauta; sest kui parrem käsfi katki, siis se wallutab kangeste, ja olled sant omma termisse polest, kui sul ka uhked nõbid westi külles on, ja podisapad jallas.

Ta omma lapsed, kui sul neid on, ja kui omma ei olle, siis kela wõbrad lapsed, et nemmad omma näppo ei pista püssiraua külge, ei ka siis, kui temmal polle laengut sees. Kui wallato pois, ehk eddew tüdrukofenne sõrme külge pistab, lõ näppo pihta, et ta „Ai, Ai“ tunneb.

Ta nenda kui meie teise tähtramato sees esimesse luggemisse tükki lõppetussesest sest ka nattofest olleme selletanud, et nüüd on se immelik kunst ka wäljas, et pimmedatte heaks trükkitakse issemobi ramatuid, et nemmad kûl tähti filmaga ei wõi nähha, agga naad õppiwad pimmedatte folis aega mõda nende tähtede arwo omma näppo otstega ärratundma; ja ütlesin seal jures, küssi omma õppetaja käest, kûl se sulle parreminne su-

fannaga selletab. Siis tähendan sellesinnatse lugemisse tükki lõppetussiks ka nattokest sest uest asjast, et nüüd uutmodi püssi peal ei olle ka enam tulleskiwi, kust tulli wälja kargab, waid üksi üks raudotsake nago püsti sulleots. Senna peale pannewad wast-topfikesse, ja et kül panni peal polle püssirohto, lähheb püs lahti, ja lind kukub mahha.

Ja kui ta ei olle kohhe surnud, siis lö kord püssi laega temma pähhä, et ta mitte surmawaewa ei tunne, ja hallasta selle waese lomakesse peale, et Se, kes tedda ning sind on lonud, wõiks sinno peale ka hallastada, kui wiimne tund on ukse ees, ja sinna surma wäe kâes, et sinno hing saaks peastetud, ja armust wastowõetud.

2. India mees.

Kaugel lounapoolsel India maal ühhes kül-
las, kuhho weel ristiust ilmaški ei sanud, läks
nisuggune paggana usko waene India mees om-
ma rikka küllamehhe ja naabri jure, ja pallus tem-
ma kâest nattokest tubbakat laenuks.

Helde süddamega perremees wõttis omma
kue taskust ni paljo tubbakat wälja, kui agga
peusse mahtus, andis lahke nâoga palluja kätte.

Teisel hommitul tulli waene mees jälle tag-
gasi, ütles: „Sinna olled foggematta ühhe hõbbe-
rahha ka liggi ainnud, ma toon selle nüüd kätte.
Se rahhatük olli pole hõbberubla wâart arwata,
mis foggematta olli tubbaka sisse jâanud, kui mees
sedda omma kue taskust wäljamõttis.

Mõnned küllalised said parrast waese meh-
hega kokko, ütlesid: „Sinna nar andsid rahha-
tükki kätte; kas sinna ni rikkas olled, et sul polle
rahha tarwis? Egga temma mees ei oleks
ilmaski teada sanud. Sinna lähhed weel isse
temmale ülesrâfima!”

Waene mees ütles: „Jah, essi otsa olli mul
ka se nõu, selle rahhatükki ennesel piddada, kui ma
sedda leidfin koddõ tubbaka sees ollemast. Agga
parrast olli nenda immelik luggu siin minno süd-
dame kohhas küljelude wahhel, et se hakkas wägga
tufsuma, otsego oleks seal sees kaks waimo teine
teisega waielnud.

Hea waim nago ütles: „Ääna kätte, se polle
sinno rahha!”

Pahha waim wasto: „Hoia sedda ommale; efs ta isse mees andis sinnule?“

Jälle hüdis hea waim: „Polle tõssi, tubbaka ta andis kül sinnule, agga sedda rahhatükki ei olle ta mitte ainnud: se on ilma temma teadmatta ja tahtmatta tubbaka sisse jäänud.“

Kurri ütles: „Mis sa omma mele muido kurwaks teed? Osta selle rahha eest wina, siis sa tead, mis sul on.“

Pääw otsa need kaks waimo riidlefid minno süddame sees, ei ainnud mulle rahholikkult tööd teha. „Shto läffin maggama: jah, kust wotta, unnes jälle üks karr ja riidlemine.“

Ma kargasin rutto unnewodi pealt ülles, ei aidand ennam wastopanneminne, muud kui pididin minnema, woõrast rahha kätte andma. — Nüüd on südda jälle rahhul.“

Dh mis hääbi mõnne ristiusko innimesel, kes nüüd selle ramatotükki on läbbiluggenud, ja selle taskus, kappis ehk kirstus on mõnni kurjal

wisil sadud koppikas teiste rahhade wahhel, mis ta ausal wisil on teninud.

Dh kui temma teaks, et kurjal wisil sadud rahhatük söõb heal kombel tenitud rahha hulga nenda ärra, nago kewwadene uus lummi söõb wana lumme ärra, et sest ühtegi ennam ülle ei jä!

Agga weel jääb ülle sure Jehowa Jummalatulline wihha selle peale, kes temma pühha kasko melega rikkub; — ning ka Issanda helde andeksandminne sellele, kes pattust põrab, ja Temma pühhad kassud rõmoga täidab.

3. Peegel.

Üks Europama helde ja aus Kunningas tahtis Kina rahwaga kaup tehha, ja nende Kunningat melitada, et ta lubba annaks omma rahwaga kaubelda. Lakkitas ühe immelikkult sure ja kalli peegli, mis mõnne tuhhande hõbbe rubla maksis Kina male: nellikummend joudust meest pidid sedda õrna asja, mis agga omma surusse parrast wägga raske olli, keige selle kastinga,

Kus sisse se olli pakkitud, — rohkepa kui paar sadada pennifoormat omma kätte peol kandma, sest wanfri peal olles se kohhe katki pörronud, ja wanfriga ei sa ka neist kõrgist mäggedest ülle, mis selle pitka teereisi peal wastotullemad.

Kunninga norem wend ütles mitto korda omma wannema weina wasto jutto peale: „Kul sa nääd, sinno kingitus on enne katki, kui se omma seis paiga peale saab!“

Wannem wend wastas: „Weame fihla, et minno mehhed kandwad sedda terwelt seina, kuhho se peab seisma jama.“

Pitka aia tagga tullid Kina maalt kasso-wijad Europama Kunningale: „Peegel sai kül terwelt seina, agga Kina Kunningas ei wõtta wasto, egga aina ka lubba kaubelda!“

Europama Kunningas ütles: „Toge taggasi, agga Jummal hoidko, kui üks raggo peaks sees ollema!“

Mõnne ku parrast jubba jälle needsammad nellikummend meest sanud omma linna, töid selle sure peeglikasti mõnne saa pennifoorma tagga

üllema wallitsega aumaia treppi ette. — Saab nähha, kas on terwe. „Wõtke kasti kaas tassakeste pealt ärra!“

Inneto suur peegel laigib päwa paistel kui kuld, terwe nago praego lodud kannamunna soia peša sees.

Wannem wend ütles: „Noh, kas ta nüüd katki on? — Maksa wälja meie fihlamisfe hind!“

Norem ütles: „Egga se weel omma paiga peal ei seisa!“

Nellikummend meest hakkasid omma õrna foormaga kiwitreppist üllesminnema. Üks kandja komistas, peeglikenne putus otsaga wasto kiwile, ei teinud muud kui „priist“. — Raggo sees! — Ja üks ütles selle jutto lõppetuses, et wanna Saksakele mõistofanna on nenda: „On ja klaas Pea on maas!“ — [Nathus. Volksbl. 1852.]

4. Walwe wäggi.

Saksamaal olli ühhes küllas se seabus,

et kui küllamehhed ühhe asja parrast tüdise läksid, siis piddid eñne weel ühhe ausa jummalafartlikko mehhe jure minnema, kel ri oleppitaja nimmi olli, omma ammeti polest. Kui siis temma ei sanud neid heaga leppitatud, siis läks se asfi walla-kohto ette.

Kord tullid kaks küllameest temma jure teine teise peale kaebama. Ta tundis ärra, et selle tühja asja parrast ei maksnud kohhut kãia, ja ütles: „Leppige parreminne ärra!“ — Ei naad tahtnud, ütlesid mõllemad; „Lähme kohtusse!“

Sis se wanna aus mees ütles: „No olgo siis nenda, agga pallume ommeti weel kord ühtlase ühhe Issa meie õige süddamest!“ — Wõttis omma müttsikesse peast, panni kãed risti, ja pallus ligutawa healega sedda palwet, mis meie Issand Jeesus Kristus meid on õppetanud palluma.

Sai lõppetusse Amen öelnud, küsis teise kãest: „Kas lähhed kohtusse?“ — Temma ütles: „Ma leppin ärra!“ — Küsis teise kãest: „Kas lähhed kohtusse?“ — Se wastas: „Minna leppin ka ärra!“ —

Õidid kãt se peale, rüid otsas: Summala inglitel hea meel taewas.

Kohtowannemad saatsid kord ühhe rioasja selletamise parrast ühhe mehhe õppetaja jure, et se pididi tedda Summala sannast maenitsema, et ta mitte furjaste ei wõnnu! —

Õppetaja tundis kohhe mehhe juttust ärra, et ta üks pettis kelm olli, ja maenitses tedda heaga ja furjaga. — Ei ühtegi, mees jõi selle peale, et ta tahtis wanduda, et temma tuñnistus olli õige. Ta ommeti läks temma nãggo seal jures walgeks kui sein, ja isse wãrrises kui hawa-leht.

Wimaks ütles õppetaja: „Panne kãed risti, lasse põlwili mahha, pallu minnoga üks Issa meie Summala pühha palge ees.“

Õppetaja pallus palwe otse, küsis: „Kas tahhad kohto ees wanduda?“ —

Mees ütles wärrisedes: „Ei ma tohi wanduda. Se on keif walle, mis ma ollen tuunis-
tanud teise mehhe peale. Laske, ma lähhen temma
käest andeks palluma, ja sure Jummal käest ka!“

Jummal ei tahha mitte pattuse surma, waid
et pattune peab pöördma ja ellama.

Mõisto sannad.

Kaks kõwra kiwvi ei te mitte häid jahho.

Käsi pufas, tõi pungas.

Kaua tehtud kaunifenne, pea tehtud pilla palla.

Kelle jalg latsutab, selle su matsutab.

Kes ei tahha fuulda, se peab katsuma.

Kes ei te filmi lahti, peab kuro lahti teggema.

Kes palju rägib, palju wastab.

Kes teisele augo kaewab, langeb isse sisse.

Kes wannematte sanna ei tahha fuulda, peab was-
sika nahka fuulma.

Tähendamisfed.

1. Lõukoer ja metsfigga.

Pallaw suipääw, metsalomad joma häädas. Lõukoer juhtus hobilt metsseaga hallika jure. Tggamees tahtis enne jua, hakkasid sepärrast karwopiddi kiskuma. Lõukoer joudus kappadest, figga wäggew kihwadest.

Said wahhel puhkama, näggid: mustad rongad (ehk kaarnad) pude peal, otawad, kumb neist mahhalangeb: saab neile head pradi süa.

Lõukoer ütles: „Leppime parrem ärra, kui et wimaks rongad so surnokehha nahka pannewad. Siis on sul palk få!“

Metsfigga mõistis, et ta ei sa lõukoera wasto pandud, ja kaddus metsa ärra! —

Sirge liast rielge,
muido tulleb waenlane,
sinno äggi, sinno sahka,
keif ta panneb omma nahka.

2. Rebbane ja kurg.

Rebbane pallus kurge lõuna roale ennese jure. Pittjalg tuli seäna, karrune sabba olli kolm, nelli leent maddala waagnate sisse wallanud, ütles wõdra wasto: „Wõtke peale rübata!“ —

Kurrekenne ei sanud omma pitka nofkaga ühtegi nende waagnate pealt omma suhho, katsus mitmet modi, jättis wimaks järrele, ja püdis kårbsid, mis laua äre peale lendasid, ning läks tühja kõhhoga koio; rebbane olli ennast täis laakunud, kõht nago jahhokot.

Maddala pärrast pallus kurg rebbast omma jure roga wõtma. Rebbasel hea meel, et jälle hästi saab lafkuda.

Kust wõtta? Keif road klasi purfide sees, kel kitsas kael. Kurg wõttis tük tükkilt maggust roga omma pitka nofkaga wälja, matsutas mokke. — Rebbane watas pahha näoga kõrwalt, wennitas mokke; piddi tühja kõhhoga koio minnema.

Mund metsalomad said luggu kuulda, naersid tedda, mis hirmus.

Ärra narri ausat meest,
leiad häbbi selle eest:
pitkja palk on pahhandus,
kahjo, murre, õnnetus.

3. Kärbsed mee kallal.

Perrenaene olli pottiga met aita pannud. Wallamisse jures olli nattofenne laua peale lainud. Kärbsed katsusid sedda rõmoga. Sai se otsa, ütles üks tark: „Mis sest wähhäst meile mitmele on sanud? — Eähme, wöttame sure potti feest!”

Üks ees, teised tagga. Kui kõht keigil täis, et isso jubba ärra, ütles tark: „Eähme nüüd jälle iggaüks omma koio, rägime teistele ka sedda head õhne, mis meie ilma waewata olleme nago tee pealt leidnud.”

Wiasid tiwad laiali, katsusid lehnata — jah, jallad keigil kiini! —

Perrenaene läks aita, wöttis pilpaga kärbsed wälja, surrus jallaga katki.

4. Kon, mis tahab lehnata.

Kotkas laskis kõrgelt mahha, ja näggi seal kõnna tigi äres.

Kon pallus: „Oh aus lindude pealik, wotta mind ka wäljapppetada, et ma tule ka wõin kõrgeste lehnata: mudda ello iggaw ello!”

Kotkas kelis wasto, ütles: „Egga sinust ei sa jo ilmaški lendajat loma, sind on romamisefeks ja hüppamisefeks lodud.”

Ki kon jatnud järrele pallumast. — Kotkas ütles: „No, olgo siis ühheks lehnokatsfeks. Tulle hüppa minno selga, ma wiin sind ülles.”

Kon kopst kotka selga, hoidis esimeste kappadega kõrwaste sure lianno kaela ümbert kiini. — Kotkas läks murrinal ülles, kõrgemale kui sure liinna kirrikotorn.

Kon ütles: „Seisa nüüd ka nattokest paigal tule ka, ma katsun ommeti, kas jubba ammet ka, et ma isse saan lehnatud.”

Hüppas pealt, jubba läks, kerotas tule ka, pea ülles, pea alla. — Kuffus pae kiwi peale: partst nago pass! —

Tukko õppis Saksa keelt,
ühked rided Tukko seljas;

uhkus seggas Jukko meelt,
Jukko Saksi sures näljas! —

5. Põllohiir ja linnahiir.

Linnahiir olli patserimisse peal allewis põllo
hireda kottosanud, ütles: „Tulle minnoga uhke
linna maiasse ellama, mis sa seal kuhhela al
ellad nago tont, et sind kegi ei nä egga tule.“

Laksid. — Said seina maiasse. — Oh neid
kallid asjo, mis seal kambriis süa.

Korraga kol wõttab ukse lahti. Keif linna-
hired omma õppind tutwa aukude sisse, waene
mahirekenne hüppas möda walget seina püsti
ülles. Kol luaga partst pähha: hädada parrast
peasis õue.

Teised hired keif järrele, hüüdsid tagga:
„Kus sa jooksed, hul loom! Tulle taggasi, kü
meie õppetame sind targaks, et sa keif meie hire-
augud pead ärratundma.“

Põllohiir wasto: „Summalaga, jubba minna
sain targaks sest ühhest luahobist pähha, lähhen
agga jälle omma Male ellama, teisi kelama, et naad
mitte ka hullust peast linna ei jookse.“

6. Tark hiir.

Hirekenne tuli hommiko warra ommast au-
gust wälja, näggi lõkso üllesseatud ollewa, ütles:
„Oh teie rummalad innimesed! Tahhate meid
sellega petta! Eks ma tea, mis need kolm pupul-
gakest tähhendawad, kus teilisikowi pool wilto
peale seatud: ja ühhe pulga külles tüf praetud
pekki. Ei minna sedda sealt ei wõtta, muido
tulles kiwi kohhe mahha, nago mo wanna tädidi
leidis sellega mullo äktilisse surma. Lasi se
kingituf seisko seal kas wiimse pawan, kü minno
parrast.“

Korjas möda pörrandat mõnne leiwarasofesse.
Korraga jäi mõtlema: „Egga ma kü pekki ei
hakka söma, ni tark ollen ma ammogi: agga ma
nufutan sedda nattokest, kas ta wanna wõi wärske.

Eäks tassakeste liggi, nusutas forra, teise forra, pididi weel wimist forda katsuma: — jalg putus, pulk mahha, kiwvi langes. — Hire tarfus otsas!

Sa jut on ka otsas, muudkui weel piisoke õppetus mõnne kahhejalgsa hirele.

Ärra wõtta, mis on keeldud,
ärra käi ka kurja teed:
maggus asfi pea neeldud,
agga pöues tulleöödd.

7. Warblane ja hobbofed.

Üks warblane tuli talwe hakkatusses mõisa talli ukse peale, küsis uhke hooste käest: „Kas tahhab üks teitest ni helde olla, et ta lasseb mind omma latri seest mõnne kaeraterakesse ülesnoppida: ma tahhan teile sui jälle head tehha.“

Hobbofed ütlesid wasto: „Mis sinna sitta-fenne wõid meile ka head tehha, kassii omma teed!“

Üks wanna hal hobbone talli nurgas ütles.
„Tulle seie, minna lubban küll wõtta, mis künna-põhja üllejääb.“

Talw otsa sai warblasel omma piisoke kõht täis.

Tulli kewwade, tulli sui; tullid kårbsed ning seåsed ja parmud ka. Oh mis waew olli nüüd tallihoostel. Ei need piisjad lendajad lomad ei annud neile rahho süa egga seista, muudkui peksid jalgega ja wihtlesid sawwaga. Üks lähheb ärra, kaks tulleb jure!

Wanna hal hobbone seisis wagga, sõi kaero ja heino ilma murreta. Warblane latri laua peal wahtis terrawaste, ni pea kui üks liggi lendas: kriipst kiinni, sõi ärra.

Rikkas, ärra wida sa
aega waest meest aidata:
kus so meel ei mõtlege
tulleb heaks sinnule.

S. Ruk ja kas.

Noor hireke pällus emma käest lubba, es-
simest korda ka küllasse-miina.

Emma ütles: „Minne siis peale, agga wata
hästi ette, et monni kurri loom sulle äktilist otsa
ei te.“

Noor hireke lubbas, — läks.

Tuuni pärrast tuli joostes taggasi, ütles:
„Oh emma, mis immelikko asjo sain minna selle
lühikesse aia sees näha! Väksin ühhe rehhe küni
alla, olli üks inneto hirmus loom seal wankri rebbeli
peal, punnane müts peas, terrawad kaännused
jallas, löi tibadega kotte, tõstis nenda waljuste
healt, et minna wärrisefin kui hawalehheke, pan-
nin sealt jooksmä.“

Sain teise küllalise aida ette, seal olli pä-
wa paistel üks immelik kenna lomoke pitkali maas,
nenda waggad filmad, nenda pehmed kappad, ni
illus sille sabba; aias enast taggomiiste jalge peale,
hakkas esimeste kappadega omma habbet sillit-
sema. Kõl minna ollefin hea melega temma

hõlma lainud, mõtlesin, lähhen enne emma käest
lubba küsima.“

Wanna hiir ehmatas ni kangeste, et filmad kir-
jaks läksid, ütles: „Oh, minno kallis poioke, hea
et sa tullid minno nõuu enne kulama. Kas tead
ka, et se loom, mis sinna üsna muido kartsid, ei
te meile ilmaški waewa, et temmal kül walli heal
on hüüdma. Se on jo hea küllamehhe kuffekenne.“

Agga se teine loom, kel need pehmed kappad
ollid, mis ka ta omma habbet sillitses, se on jo
kurja waimo tiggedust täis meie waeste lomokeste
wasto. Kui saab, siis nelab. Se on jo pahha
kas! Selle eest pead sa enast hoidma, kui ella-
wa tulle eest.

Keik sallalikko karda sa,
kel libbe keel, ja kurri meel.
Kül mõnnel mehel walli heal,
ja aitab siiski armoga.

Nüüd wiimne leht ka loetud,
ja ramat otsa jõudnud.

Kui wiimne pääw siin ellatud,
et surmakäsi meid nõudnud,
siis olle Issand abbimees,
et seisaksime S i n n o ees
seal auurigi lõpmatta,
kus lauldakse Almelujah.

* * *